

RAAD VOOR HET VERBRUIK

ADVIES

Over de garantie voor consumptiegoederen.

Brussel, 7 maart 2017

SAMENVATTING

De Raad voor Verbruik werd op 17 januari 2017 door de Minister van Economie en Consumenten verzocht een advies uit te brengen over de problematiek de garantie van de consumptiegoederen.

Eerst en vooral werd de opportuniteit om wetgevend op te treden, nu de richtlijn consumentenkoop wordt herzien, besproken. **De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** vinden het opportuun om nu reeds op te treden wegens de verschillende problemen die zich in de praktijk stellen. **De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** wensen momenteel geen wetgevend optreden, en wijzen hierbij onder meer op de belofte van de regering om gold plating te vermijden. **De Raad** is wel van mening dat deze discussie nuttig is in het kader van het vaststellen van het Belgisch standpunt bij de Europese onderhandelingen.

Er werden verschillende elementen onderzocht:

- met betrekking tot de verlenging van de termijn waarin de omkering van de bewijslast geldt en die nu beperkt is tot 6 maanden: **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** zijn voorstander van deze maatregel. Immers het is voor de consument in de praktijk vaak onmogelijk om aan te tonen dat een gebrek aan overeenstemming al aanwezig was op het moment van de levering. Hiervoor ontberen ze technische kennis en expertise. **De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** benadrukken daarentegen dat de omkering van de bewijslast een belangrijke uitzondering is van het gemeen recht en een zware last is om te dragen voor de verkoper. **De vertegenwoordigers van de middenstand** zouden deze 6-maandentermijn zelfs het liefst tot 3 maand verkort zien.

- het voorzien in de mogelijkheid om voor specifieke goederen een wettelijke garantietermijn van meer dan twee jaar vast te leggen : **de vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** zijn geen voorstander van deze maatregel. **Ze** wijzen erop dat er vandaag bovendien al een langere waarborg is op basis van artikel 1641 e.v. B.W. (verborgen gebreken). Een optimalisatie van de levensduur moet niet via garantiewetgeving geregeld worden. **De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** wijzen er daarentegen op dat de verwachtingen die een consument heeft in verband met de conformiteit van een product kunnen verschillen naargelang de aard van het product en dat een aanpassing van de garantieregeling in bepaalde gevallen dan ook gerechtvaardigd kan zijn.

- de mogelijkheid voor de consument om zich rechtstreeks te richten tot de fabrikant: **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** menen dat de verkoper het eerste aanspreekpunt moet blijven voor de consument. Indien de verkoper in falings is, moet de consument wel over een bij de wet geregeld verhaalsrecht beschikken ten opzichte van de fabrikant of invoerder. **De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** merken op dat de consument zich vandaag al, op basis van het gemeenrecht met betrekking tot de verborgen gebreken samen gelezen met artikel 1615 B.W., rechtstreeks tot de fabrikant richten.

- het verzekeren van meer duidelijkheid omtrent de voorwaarden van de commerciële garantie: **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** merken op dat er vandaag in de praktijk niet altijd voldoende duidelijk naar de consument gecommuniceerd wordt. De verkopers vermelden bijvoorbeeld zelden wat de exacte extra bescherming is die de commerciële garantie biedt ten opzicht van de wettelijke garantie, noch wat de verhouding is tussen de commerciële en de wettelijke garantie.

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie zijn van oordeel dat de bestaande wetgeving de verkopers reeds een aantal zeer precieze verplichtingen oplegt en vragen zich af welke verplichtingen de minister hier concreet aan wenst toe te voegen.

- Het verbod op elke handeling of contractuele bepaling die het wettelijk verhaalrecht bemoeilijkt of beperkt: **De vertegenwoordigers van de middenstand** merken op dat het in de praktijk, ondanks artikel 1649sexies B.W. , zeer moeilijk is voor de verkoper om de terugbetaling van de garantie bij de fabrikant of de invoerder te verkrijgen. **Ze** vragen dat de bepaling van artikel 1649sexies dan ook verder wordt versterkt. Een andere maatregel die de positie van de verkoper zou kunnen versterken, is het voorzien van een wettelijke regel over de ter beschikking stelling door de fabrikant van wisselstukken. Ook **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** kunnen deze voorstellen ondersteunen. **De vertegenwoordigers van de productie** wensen eerst een evaluatie van de concrete toepassing van artikel 1649sexies B.W.

De Raad voor het Verbruik, die, op 17 januari 2017 door de Minister van Economie en Consumenten verzocht werd een advies uit te brengen over de wetgeving inzake de garantie voor consumptiegoederen, heeft huidig advies goedgekeurd op 7 maart 2016 middels een schriftelijke procedure.

De Raad voor het Verbruik heeft de voorzitter verzocht dit advies over te maken aan de Minister van Economie en Consumenten en aan de Minister van Middenstand, Zelfstandigen en KMO's.

ADVIES

De Raad voor het Verbruik;

Gelet op de brief van 17 januari 2017 van de Minister van Economie en Consumenten waarin hij de Raad voor Verbruik om een advies verzoekt over de garantie voor consumptiegoederen;

Gelet op de werkzaamheden van de Commissie « Handelspraktijken » voorgezeten door de heer Ducart (Test-Aankoop) tijdens haar vergaderingen van 2 en 13 februari 2017;

Gelet op de deelname aan de werkzaamheden van de volgende leden van de Raad: de dames Bruggeman (Test-Aankoop), Dammekens (VBO), Gillis (Unizo), Pint (Comeos), Vanden Abeele (Agoria) en Van Overwaele (Confederatie Bouw) en de heren Cloots (Unizo) en Lesceux (UCM);

Gelet op de deelname aan de werkzaamheden van de volgende deskundigen: de dames Declercq (Gezinsbond), De Cort (BV-OECO), Desmedt (ECC) en Masen (FOD Economie), de heren Coene (Test-Aankoop), Maes (FOD Economie) en Steennot (Voorzitter van de Raad);

Gelet op het ontwerpadvies opgesteld door de dames De Cort (BV-OECO) en Dammekens (VBO);

Gelet op de dringendheid;

Gelet op de schriftelijke procedure, zoals voorzien in artikel 7 bis van het Huishoudelijk reglement, voor de definitieve goedkeuring door de Raad voor het Verbruik;

BRENGT VOLGEND ADVIES UIT:

I. Inleiding

Per brief van 17 januari 2017 heeft de Minister van Economie en Consumenten het advies gevraagd aan de Raad voor Verbruik over een aantal voorstellen om de garantie voor consumptiegoederen te versterken.

De bestaande Belgisch garantiewetgeving is een omzetting van de Europese richtlijn consumentenkoop¹ en kan teruggevonden worden in de artikelen 1649bis t.e.m. 1649octies BW.

De plannen van de minister zijn drieledig:

- 1) Een uitbreiding van de garantiewetgeving ten voordele van de consument
- 2) De bescherming van de detailhandelaar door een effectief verhaalrecht t.o.v. de fabrikant te waarborgen;
- 3) Een effectievere handhaving van de garantie door het invoeren van strafsancities en een stakingsvordering.

II. Opmerkingen

A. Voorafgaande opmerking

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand merken voorafgaandelijk op dat deze materie momenteel volop besproken wordt op Europees niveau en achten het dan ook voorbarig om hierop vooruit te lopen met nieuwe wetgevende initiatieven op Belgisch niveau. Bovendien ontbreekt het aan een grondige evaluatie van de huidige situatie die deze initiatieven onderbouwt. **Deze vertegenwoordigers** geven in dit verband aan dat ze hoe dan ook niet willen meestappen in een scenario waarbij er eerst op Belgisch niveau een nieuw wetgevend kader wordt ingevoerd, om dan kort daarna een volgende wetgevende verandering opgelegd te krijgen door het Europese niveau. Dit is nefast voor zowel producenten, verkopers als consumenten. Het onderstaande advies kan wel inhoudelijk gebruikt worden voor de lopende besprekingen op Europees niveau.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen dat er niet dient gewacht te worden op de Europese discussies. De cijfers die de consumentenorganisaties hebben verzameld, tonen aan dat er een probleem is ten opzichte van de consumenten dat beter vandaag dan morgen wordt aangepakt. Uit een rondvraag van de BV-OECO bij de consumentenombudsdienst, de economische inspectie, ECCNet en Testaankoop (periode 2013-2015) blijkt immers dat er jaarlijks gemiddeld 8.500 klachten over de garantieproblematiek worden geregistreerd. Bovendien kan dit advies ook gebruikt worden door de Belgische onderhandelaars in de EU.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand noteren bovendien dat de Minister via een aanpassing van de garantiewetgeving de problematiek van de duurzaamheid van goederen wil aanpakken. De optimalisering van de levensduur van producten dient echter niet via de garantie geregeld te worden. Dit dient bekeken te worden in het geheel van maatregelen in het kader van de circulaire economie.

---

¹ Richtlijn 1999/44/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 1999 betreffende bepaalde aspecten van de verkoop van en de garanties voor consumptiegoederen

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen op dit punt dat de problematiek van de duurzaamheid van de goederen reeds in een geheel van maatregelen in het kader van de circulaire economie bekeken wordt. De Ministers Peeters en Marghem hebben immers samen met de betrokken administraties een lijst met eenentwintig maatregelen opgesteld die voor 2019 moeten uitgewerkt worden². Stakeholders werden bevraged, en een algemene impactanalyse over het potentieel van de circulaire economie werd opgesteld. **Deze vertegenwoordigers** aanzien dit voorstel dan ook als een uitvoeringsmaatregel zoals voorzien in het globale plan rond de circulaire economie dat een geheel van maatregelen opsomt.

B. Over de uitbreiding van de garantiewetgeving ten voordele van de consument

1. Algemene opmerking

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand onderlijnen dat de huidige wetgeving m.b.t.de wettelijke garantie een getrouwe omzetting is van de Europese richtlijn consumentenkoop. De door de minister uiteengezette voorstellen hebben tot doel een stuk verder te gaan dan wat deze Europese wetgeving vooropstelt. Indien deze plannen daadwerkelijk wet zouden worden, zal het dus om een duidelijk geval van *gold plating* gaan.

Deze vertegenwoordigers willen dan ook opnieuw de aandacht vestigen op het engagement van de regering om niet aan *gold plating* te doen “*tenzij een afwijking van het minimum dat de richtlijn vereist onze internationale concurrentiepositie kan verbeteren zonder de omzettingsprocedure significant te verlengen*”³. Een uitbreiding van de garantiewetgeving zal niet tot effect hebben dat de internationale concurrentiepositie van België zal verbeteren. Integendeel, de Belgische ondernemingen zullen slechter af zijn. Er zullen in België dan immers andere, strengere regels van toepassing zijn dan in de meeste andere Europese landen. Zo hebben bijvoorbeeld alleen Frankrijk, Polen, Portugal en Slovaakse een langere termijn voor de omkering van de bewijslast, en hebben alleen Finland, Ierland, Nederland, Verenigd Koninkrijk en Zweden een wettelijke garantietermijn die (in bepaalde gevallen) meer dan twee jaar kan bedragen. Een recente studie van Vlerick, in opdracht van de Beneluxunie, identificeert *gold plating* als een belemmering/obstakel voor de grensoverschrijdende handel in de Benelux.⁴ Op Europees niveau is dit des te meer het geval. Zowel de producent als de verkoper opereren grensoverschrijdend en worstelen met de gefragmenteerde regelgeving die een coherent beleid bij de productie, verkoop en dienst na verkoop in de weg staan.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties wijzen erop dat de Europese onderhandelingen pas aan het begin staan. Een Europese regelgeving is dan ook nog niet voor morgen. Het engagement om *gold plating* te vermijden, heeft de regering eveneens genomen om (te) lange omzettingsprocedures naar het Belgisch recht te vermijden. We zitten in dit kader bovendien niet in een omzettingsprocedure voor een richtlijn. **Zij** wensen dan ook nu deze discussie te voeren. Enerzijds kan de Belgische regelgeving zo versterkt worden, met aandacht voor de hedendaagse noden van de consument. Anderzijds kan de regering zo rekening houden met de inhoudelijke opmerkingen bij het vaststellen van de Belgische onderhandelingspositie voor de Europese discussies. **Zij** wijzen eveneens op de wetgeving in onder meer Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Nederland, zijnde onze buurlanden. Belgische consumenten die online shoppen, doen dit regelmatig via websites uit deze landen. Ook buitenlandse ondernemingen die zich bij online verkoop van goederen op België

² <http://www.marghem.be/wp-content/uploads/CIRC-ECON-NL-LIGHT-2.pdf>

³ Het regeerakkoord van 9 oktober 2014

⁴ p.78 bovenaan (punt 6) en bijlage I van de studie “Benelux Detailhandel 2025”- http://www.benelux.int/download_file/view/6060/5594/

richten, zullen zich aan deze regels moeten onderwerpen. Dus een verbeterde Belgische wetgeving zal dan ook geen verslechtering van de concurrentiepositie tot gevolg hebben⁵.

2. Een verlenging van de termijn waarin de omkering van de bewijslast geldt en die nu beperkt is tot 6 maanden

Artikel 1649quater, § 4 B.W. bepaalt dat wanneer zich een gebrek aan overeenstemming binnen een termijn van zes maanden vanaf de levering van het goed manifesteert, tot bewijs van het tegendeel het vermoeden geldt dat dit gebrek bestond op het tijdstip van levering. Na deze zes maanden wordt de bewijslast omgekeerd en dient de consument te bewijzen dat het goed niet in overeenstemming is.

Minister Peeters stelt voor om deze termijn van 6 maanden te verlengen.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn van oordeel dat het niet-realistisch is de consument na zes maanden te vragen aan te tonen dat er een gebrek aan overeenstemming met de overeenkomst aanwezig was bij de levering. De consument heeft hier zelden de technische kennis voor, en zou al (via de rechtbank) een expert moeten laten aanstellen om de oorspronkelijke conformiteit te onderzoeken. De kosten van een dergelijke expertise (minstens enkele honderden, vaak meer dan 1.500 euro), net als die van een eventuele gerechtelijke procedure, staan in de meeste gevallen bovendien niet in verhouding tot de aankoopprijs van het betrokken goed. Bepaalde toestellen laten trouwens geen onderzoek toe (denk maar aan de smartphones die enkel door een erkend hersteller kunnen worden onderzocht).

Het voorgaande houdt in dat de garantie van twee jaar hierdoor uitgehold wordt en de facto vaak herleid wordt tot de eerste zes maanden. **De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** zijn dan ook van oordeel dat een verlenging van de termijn waarin de omkering van de bewijslast geldt aangewezen is. Het vermoeden dat het gebrek bestond op het tijdstip van de levering, dient gelijk te zijn aan de volledige duur van de garantieperiode. **Zij** benadrukken dat verschillende EU-lidstaten reeds een verlenging hebben van deze 6 maanden-periode: In Portugal en Frankrijk (sinds 2016) staat deze termijn op 2 jaar⁶.

Deze vertegenwoordigers merken bovendien op dat in Slowakije de bewijslast in het voordeel van de consument slechts kan omgedraaid worden op basis van de verklaring van een expert die aangeeft dat het product niet defect was. Dit is een interessante piste. De consumentenorganisaties worden immers regelmatig gecontacteerd omdat de verkopers in de eerste zes maanden reeds de bewijslast omkeren met de eenvoudige verklaring dat “het defecte product niet correct gebruikt werd” zonder hiervan enig bewijs voor te leggen.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand verwijzen naar hun algemene opmerking onder punt 1.

Zij benadrukken bovendien dat de omkering van de bewijslast een belangrijke uitzondering is op het gemeen recht en een zware last is om te dragen voor de verkoper. **Zij** zijn dan ook gekant tegen een verlenging van de termijn voor de omkering van de bewijslast. Deze termijn verlengen brengt onvermijdelijk bijkomende administratieve lasten mee voor de verkoper en verhoogt enkel de kans dat

---

⁵ Hof van Justitie, 7 december 2010, C-585/08 en C-144/09

⁶ Voor een algemeen en praktisch overzicht van de regelen op de garantie in de andere EU-Lidstaten, verwijzen we naar de ^{de} bijlage bij dit advies.

er een gebrek optreedt door het oneigenlijk gebruik van de klant dat niet te bewijzen is door de verkoper noch de producent. Dit zal leiden tot hoge meerkosten voor eindverkopers en producenten.

De vertegenwoordigers van de middenstand onderlijnen dat de huidige termijn van 6 maanden reeds te lang is en problematisch voor de handelaars. Een termijn van 3 maanden is meer dan redelijk. Deze termijn verlengen verhoogt enkel de kans dat er een gebrek optreedt door het gebruik van de klant dat onmogelijk te bewijzen is door de handelaar.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand geven aan dat ook zij vaststellen dat in de praktijk de gevallen van een gebrek aan overeenstemming zich veelal voordoen binnen de drie maanden na de verkoop.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand wijzen er daarnaast op dat het voor de handelaar niet vanzelfsprekend is om voor bepaalde goederen vast te stellen of het vermoeden van omkering van de bewijslast geldt. Artikel 1649quater §4 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat bij de verkoop van consumptiegoederen, het gebrek aan overeenstemming vermoed wordt bestaan te hebben op het moment van de levering van het goed, tenzij dit vermoeden onverenigbaar is met de aard van het goed of met de aard van het gebrek aan overeenstemming.

In de praktijk biedt deze bepaling echter niet alle waarborgen die de verkoper en de consument toelaten om met zekerheid vast te stellen of het verkochte goed al dan niet onderworpen is aan de omkering van de bewijslast. Op dit vlak is meer transparantie nodig, in het belang van de handelaar maar ook van de consument. **De vertegenwoordigers van de distributie en de middenstand** vragen bijgevolg dat er meer duidelijkheid gegeven wordt omtrent het concept van “onverenigbaarheid met de aard van het goed of met de aard van het gebrek aan overeenstemming”, en dat er uitdrukkelijk wordt bepaald dat er in het geval van bederfbare goederen, zoals bloemen, planten en voeding geen omkering van de bewijslast geldt. In deze gevallen kan de verkoper immers onmogelijk het bewijs leveren dat de betrokken goederen niet de nodige zorg hebben gekregen die ze vereisen (zoals bijvoorbeeld water geven, inplanten, in de koelkast bewaren,...).

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen dat de “onverenigbaarheid met de aard van het goed of met de aard van het gebrek aan overeenstemming” reeds duidelijk is. Dergelijke definitie nog verder wettelijk vastleggen lijkt niet aangewezen. Het is uiteraard logisch dat bederfbare goederen zoals voeding op dit punt anders zullen beoordeeld worden.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand vestigen tenslotte de aandacht op de verkoop van tweedehandsgoederen. Elk tweedehandsgoed is reeds gebruikt en vertoont dus in meer of mindere mate sporen van slijtage – hoeveel hangt af van de leeftijd van de duur en de intensiteit waarmee het door de eerste eigenaar werd gebruikt. Een professionele verkoper is veelal niet zelf de eerste eigenaar en heeft bovendien in de meeste gevallen geen fabrieksgarantie meer om op terug te vallen. De periode van de omkering van de bewijslast mag dus ook in het bijzonder voor deze categorie van goederen niet verlengd worden. Tenslotte benadrukken **deze vertegenwoordigers** nogmaals dat de besprekingen hierover dienen op Europees niveau te gebeuren.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties vestigen er de aandacht op dat er voor de verkoop van tweedehandsgoederen nu al afwijkende regelen bestaan. Deze maken niet het voorwerp uit van het huidige debat.

3. Het voorzien in de mogelijkheid om voor specifieke goederen een wettelijke garantietermijn van meer dan twee jaar vast te leggen

Art. 1649quater § 1. BW bepaalt dat de verkoper is jegens de consument aansprakelijk is voor elk gebrek aan overeenstemming (met de koopovereenkomst) dat bestaat bij de levering van de goederen en dat zich manifesteert binnen een termijn van twee jaar te rekenen vanaf voornoemde levering.

Minister Peeters stelt voor om deze termijn te verlengen voor bepaalde goederen. Er werd niet verduidelijkt voor welke goederen, maar het zou o.a. gaan om witgoed, auto's, etc.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand onderlijnen dat er vandaag de dag al een langere waarborg is dan de wettelijke garantietermijn van 2 jaar. Na het verstrijken van deze periode, dient immers de gemeenrechtelijke garantieregeling voor verborgen gebreken toegepast te worden (artikelen 1641 e.v. Burgerlijk Wetboek). De consument heeft in dat geval recht op een vermindering van de prijs of de beëindiging van het contract – terwijl hij op basis van de artikelen 1649bis e.v. ook recht heeft op vervanging of reparatie van het goed. Op deze manier biedt de Belgische wet reeds een langere garantietermijn dan de Richtlijn consumentenkoop vereist en dus een hoger niveau van consumentenbescherming.

Deze vertegenwoordigers vragen zich bovendien af welk objectief criterium er gevonden kan worden als verantwoording voor een langere garantietermijn. Het is immers erg moeilijk om een onderscheid te maken tussen duurzame en niet- of minder duurzame goederen. . De duurzaamheid van een product is bovendien onderhevig aan gebruiksomstandigheden en –intensiteit van het betrokken goed. Speciale garantietermijnen voor bepaalde producten dreigen bovendien de regelgeving onnodig complex te maken en niet tegemoet te komen aan de beoogde doelstelling. **Zij** benadrukken dat de optimalisering van de levensduur niet via de garantiewetgeving dient geregeld te worden. Zo bestaan er reeds initiatieven van producenten die bv. de herstelbaarheid van hun producten waarborgen gedurende tien jaar.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn voorstander van dergelijke mogelijkheid. Immers de verwachtingen die een consument heeft in verband met de conformiteit van een product, kunnen verschillen naargelang de aard van het product. Van bepaalde producten (bijvoorbeeld wasmachines) wordt er verwacht dat deze producten langer kunnen meegaan. Dit is des te meer het geval indien de producent en de verkoper de duurzaamheid van het product als reclameargument gebruikt. De website “te rap kapot” is gelanceerd om te meten wat de bestaande problemen zijn. Op 22 februari 2017 had deze website zo al 5089 meldingen ontvangen.

Zij wijzen er eveneens op dat een langere garantie voor duurzame producten de consument bovendien kan stimuleren tot de aanschaf van meer duurzame consumptiegoederen. Dit is een belangrijke doelstelling in het kader van de circulaire economie (optimalisering van de levensduur van de producten).

Deze vertegenwoordigers wijzen er tenslotte op dat in een aantal lidstaten en andere Europese landen reeds langere garantietermijnen (tot 5 jaar in het Verenigd Koninkrijk vb) worden toegestaan. In Nederland en Finland, Noorwegen en IJsland wordt er bijvoorbeeld rekening gehouden met de gemiddelde levensduur van het product⁷.

---

⁷ Voor een algemeen en praktisch overzicht van de regelen op de garantie in de andere EU-Lidstaten, verwijzen we naar de bijlage bij dit advies.

4. De mogelijkheid voor de consument om zich rechtstreeks te richten tot de fabrikant

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties menen dat de verkoper het aanspreekpunt moet blijven voor de consument. Het is vervolgens aan de verkoper om zijn rechten uit te oefenen t.o.v. zijn leverancier. Indien de verkoper evenwel in falings is, moet de consument wel over een bij wet geregeld verhaalsrecht beschikken ten opzichte van de fabrikant of invoerder. Dit verhaalsrecht wordt idealiter Europees verankerd. Wanneer de consument zich rechtstreeks tot de fabrikant wendt, kan dit de verkoper niet zomaar ontslaan van zijn verplichtingen ten opzichte van deze consument.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand merken op dat de consument zich vandaag al, op basis van het gemeen recht m.b.t. de verborgen gebreken samen gelezen met artikel 1615 van het Burgerlijk wetboek⁸, rechtstreeks tot de fabrikant kan wenden. Hierbij dient ook rekening gehouden te worden met het principe van de relativiteit van de overeenkomst en contractvrijheid tussen de consument en de eindverkoper enerzijds en tussen de eindverkoper en de fabrikant anderzijds. De contractuele voorwaarden onder dewelke de eindverkoper het goed verkoopt, zijn niet noodzakelijk deze waartoe de fabrikant zich verbond. Dit dreigt verwarring te scheppen tussen de wettelijke en commerciële garantie en het geven van een commerciële garantie te ontmoedigen.

Bovendien benadrukken **zij** dat ook de eindverkoper er belang bij heeft de verkoop en eventuele klachten op te volgen als eerste aanspreekpunt voor de consument.

Deze vertegenwoordigers wijzen erop dat de effecten van een invoering van (een of andere vorm van) rechtstreeks verhaalsrecht evenwel afdoende onderzocht moeten worden. Krachtens de Richtlijn Consumentenkoop moest ook de Commissie in een verslag aan het Europees Parlement en de Raad aandacht besteden aan de mogelijkheid producenten rechtstreeks aansprakelijk te stellen en, indien passend, voorstellen daartoe indienen. Op basis van het onderzoek van de Commissie bleek dat de voorwaarden om direct verhaal te maken tegen producenten aanzienlijk verschillen in de verschillende EU landen⁹.

De Commissie stelt dat in het algemeen, de invoering van een rechtstreekse vordering t.a.v. de producent voor consumptiegoederen kan leiden tot een betere bescherming van de consument en het vertrouwen van de consument in de interne markt kan vergroten. De Commissie concludeert echter ook dat het onderwerp *“al met al veel uitvoeriger moet worden bestudeerd, waarbij ook een effectbeoordeling dient te worden gemaakt”*.

De vertegenwoordigers van de middenstand onderstrepen dat deze mogelijkheid de verkoper van heel wat administratie en desbetreffende werklast kan verlossen. Deze mogelijkheid is des te interessanter omdat de fabrikant of de invoerder het best geïnformeerd is over de technische specificaties van het product en dus het best geplaatst is om garantiekwesties te regelen.

Mocht deze optie worden gepromoot, moet wel de situatie op juridisch vlak worden verduidelijkt en worden gegarandeerd dat als de consument zich rechtstreeks tot de fabrikant of tot de invoerder richt, de verkoper wordt vrijgesteld van zijn verplichtingen ten aanzien van de consument.

---

⁸ Theorie van het juridisch accessorium: de vordering tot vrijwaring voor verborgen gebreken is een juridisch accessorium van het goed zelf.

⁹ Zie COM(2007) 210 definitief- Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement betreffende de uitvoering van Richtlijn 1999/44/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 1999 betreffende bepaalde aspecten van de verkoop van en de garanties voor consumptiegoederen, inclusief analyse van de mogelijkheid om producenten rechtstreeks aansprakelijk te stellen.

5. Het verzekeren van meer duidelijkheid omtrent de voorwaarden van een commerciële garantie

Artikel 1649septies Burgerlijk Wetboek bevat de regels die vandaag van toepassing zijn m.b.t. de commerciële garantie. §2 van dit artikel voorziet:

“(...) § 2. In de garantie :

- *moet vermeld staan dat de consument krachtens de toepasselijke nationale wetgeving betreffende de verkoop van consumptiegoederen wettelijke rechten heeft en moet duidelijk worden gesteld dat de garantie die rechten onverlet laat;*
- *moeten in duidelijke en begrijpelijke taal de inhoud van de garantie en de essentiële gegevens vermeld staan die noodzakelijk zijn om van de garantie gebruik te kunnen maken, met name de duur en het geografische toepassingsgebied van de garantie, alsmede de naam en het adres van de garant..”*

Bovendien voorziet artikel VI.83,14° van het Wetboek van economisch recht (de zwarte lijst van onrechtmatige bedingen) : *“In de overeenkomsten gesloten tussen een onderneming en een consument zijn in elk geval onrechtmatig, de bedingen en voorwaarden of de combinaties van bedingen en voorwaarden die ertoe strekken : (...) 14° de wettelijke waarborg voor verborgen gebreken, bepaald bij de artikelen 1641 tot 1649 van het Burgerlijk Wetboek, of de wettelijke verplichting tot levering van een goed dat met de overeenkomst in overeenstemming is, bepaald bij de artikelen 1649bis tot 1649octies van het Burgerlijk Wetboek, op te heffen of te verminderen;”*

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn voorstander om meer duidelijkheid te verzekeren voor de consument met betrekking tot commerciële garanties¹⁰. Deze garantie moet immers meer bescherming bieden dan de wettelijke waarborg (langere termijn, vervangproducten, ...). De verkopers vermelden echter slechts zelden welke meer-bescherming exact wordt geboden, en ook de verhouding tussen de wettelijke garantie en de commerciële garantie wordt zelden verduidelijkt¹¹. Hierdoor wordt soms onterecht de indruk gewekt dat de commerciële garantie de wettelijke garantie vervangt. Dit kan zelfs als een onrechtmatig beding in de zin van artikel VI.82 en VI.83, 14° van het Wetboek voor Economisch Recht worden aanzien.

Zij wijzen er bovendien op dat de prijs van deze commerciële garantie niet altijd in verhouding staat met de werkelijke waarde van de extra bescherming die deze garantie biedt. Uit een eerdere enquête van Test-Aankoop blijkt dat in sommige gevallen zelfs een kwart of meer van de aankoopprijs wordt gevraagd¹².

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie zijn van oordeel dat de bestaande wetgeving de verkopers reeds een aantal zeer precieze verplichtingen oplegt en vragen zich af welke verplichtingen de Minister hier concreet aan wenst toe te voegen. Zonder deze bijkomende informatie is het moeilijk om een concreet standpunt hierover in te nemen.

---

¹⁰ Zie ook de aanbevelingen van de Commissie voor Onrechtmatige Bedingen (advies COB 33 inzake bedingen met betrekking tot commerciële garantie bij de verkoop van consumptiegoederen, 27 februari 2013), en meer de aanbeveling 1 (informatieverplichting over de contractvoorwaarden van de commerciële garantie) en aanbeveling 3 (duidelijkheid van de bepalingen inzake commerciële garantie).

¹¹ Zie nogmaals aanbeveling 3 COB33.

¹² Budget en Recht 222, Mei/juni 2012, p 42 en volgende

C. Over de bescherming van de detailhandelaar

1. Het verbod op elke handeling of contractuele bepaling die het wettelijk verhaalrecht bemoeilijkt of beperkt

Artikel. 1649sexies van het Burgerlijk Wetboek voorziet dat “Wanneer de verkoper jegens de consument aansprakelijk is uit hoofde van een gebrek aan overeenstemming, kan hij tegen de producent of tegen iedere contractuele tussenpersoon in de eigendomsoverdracht van het consumptiegoed, verhaal doen op grond van contractuele aansprakelijkheid waartoe deze producent of deze tussenpersoon met betrekking tot het goed is gehouden zonder dat een contractueel beding dat tot gevolg heeft die aansprakelijkheid te beperken of op te heffen, hem mag tegengeworpen worden.”

Op basis van dit artikel geniet de detailhandelaar al een bepaalde bescherming: de producent kan zijn aansprakelijkheid niet contractueel beperken.

Deze bepaling is echter van Belgisch recht en zal dus meestal niet van toepassing zijn wanneer de producent geen Belgische onderneming is.¹³

De vertegenwoordigers van de middenstand stellen vast dat ondanks dit voorschrift dat de eindverkoper waarborgen moet bieden, tal van verkopers in de praktijk geen terugbetaling van de garantie van de fabrikant of van de invoerder kunnen bekomen. Dat brengt voor hen vaak heel veel kosten met zich mee waardoor hun onderneming aan het eind van de rit een niet goed te maken verlies kan lijden. Het huidige systeem werkt niet goed in de praktijk. Het verhaalsrecht zoals bepaald in artikel 1649sexies van het Burgerlijk Wetboek biedt dus lang niet alle garanties die een verkoper zou mogen verwachten. .

Zij stellen voor om dit verhaalsrecht te versterken om de eindverkoper beter te beschermen. Hij bevindt zich immers in een zwakke positie ten aanzien van de andere tussenpersonen in de verkoopketen om de geldbedragen en kosten die hij al uitgegeven heeft voor rekening van de consument in het kader van de garantieregeling terug te krijgen. **Ze** vragen aan de minister om deze situatie op Europees niveau te regelen en te voorzien in een doeltreffend systeem met weinig afwijkingsmogelijkheden voor de lidstaten. Het doel moet zijn de eindverkoper een betere bescherming te bieden ten aanzien van de consument en de andere tussenpersonen die zich hoger in de verkoopketen bevinden.

Een andere maatregel die de positie van de verkoper kan versterken is het voorzien van wettelijke regels over de ter beschikking stelling door de fabrikant van wisselstukken (met inbegrip van termijn en prijzen), zodat eindverkopers in staat zijn toestellen te herstellen en zich niet altijd verplicht zien om tot vervanging over te gaan. Hiervoor kan verwezen worden naar de initiatieven in het kader van de circulaire economie, zoals vermeld in de algemene opmerkingen.

Zij staan achter het voorstel waarbij de garantie wordt geboden dat het verhaalsrecht alle kosten in verband met de wettelijke garantie dekt en ze vinden het logisch dat in de terugbetaling van al deze kosten wordt voorzien binnen een redelijke termijn.

De voorgestelde termijn van 30 dagen kan in aanmerking worden genomen omdat hij overeenstemt met de B2B transacties in de wet van 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties.

---

¹³ Artikel 6 van de Rome I-verordening vindt geen toepassing omdat het over een contract tussen ondernemingen gaat en niet tussen een onderneming en een consument.

De vertegenwoordigers van de productie stellen dat de producent en verkoper eenzelfde doel hebben, het tevreden stellen van de consument. De producent kan zijn contractuele verplichting een conform goed te leveren niet uithollen en heeft er alle belang bij kwaliteitsvolle producten af te leveren. **Zij** zijn voorstander van een evaluatie van de concrete toepassing van art.1649sexies BW en een studie van de situaties waarnaar de Middenstand verwijst om een duidelijk beeld te hebben van de problematiek en de omvang ervan, en op basis daarvan de juiste stappen te ondernemen. Een vaste betalingstermijn hanteren, zoals deze voorzien in de Wet van 2 augustus 2002, kan moeilijk toegepast worden op de wettelijke garantie, waar elke situatie specifiek is en onderzocht dient te worden alvorens desgevallend overgegaan kan worden tot vervanging of herstel.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties kunnen deze maatregelen ondersteunen. **Zij** gaan ervan uit dat dit voorstel eveneens wordt meegenomen bij de besprekingen op Europees niveau.

D. Over de handhaving

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties vinden het een positief signaal als de economische Inspectie bevoegdheden zou krijgen om op te treden tegen verkopers die systematisch de garantieregeling niet naleven.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand vragen zich af wat er precies bedoeld wordt met het invoeren van strafsancities wanneer de wettelijke regels omtrent de garantie niet gerespecteerd worden. **Ze** noteren dat het de bedoeling is om een meer effectieve handhaving te garanderen, maar het is niet duidelijk hoe men dit concreet plant te doen. In zijn brief verwijst de minister naar controles door de economische inspectie en strafsancities, zonder meer uitleg over vb. concrete feiten of gedragingen die men met strafsancities wil penaliseren, of de bedragen van deze eventuele sancities.

Deze vertegenwoordigers onderlijnen in dit kader bovendien dat de bepalingen inzake wettelijke garantie geen deel uitmaken van het Wetboek van economisch recht (dat specifieke bepalingen rond handhaving, zo o.a. controles door de economische inspectie en strafsancities bevat), maar wel van het Burgerlijk wetboek (onder de titel "Koop").

BIJLAGE

Column1	Lidstaat	Wettelijke garantietermijn	Omkering bewijslast
1	België	2 jaar	6 maanden
2	Bulgarije	2 jaar	6 maanden
3	Cyprus	2 jaar	6 maanden
4	Denemarken	2 jaar	6 maanden
5	Duitsland	2 jaar	6 maanden
6	Estland	2 jaar	6 maanden
7	Finland	geval per geval (rekening houdend met de gemiddelde levensduur van het product)	6 maanden
8	Frankrijk	2 jaar	2 jaar
9	Griekenland	2 jaar	6 maanden
10	Hongarije	2 jaar	6 maanden
11	Ierland	6 jaar	6 maanden
12	Italië	2 jaar	6 maanden
13	Kroatië	2 jaar	6 maanden
14	Letland	2 jaar	6 maanden
15	Litouwen	2 jaar	6 maanden
16	Luxemburg	2 jaar	6 maanden
17	Malta	2 jaar	6 maanden
18	Nederland	geval per geval (rekening houdend met de gemiddelde levensduur van het product)	6 maanden
19	Oostenrijk	2 jaar	6 maanden
20	Polen	2 jaar	1 jaar
21	Portugal	2 jaar	2 jaar
22	Roemenië	2 jaar	6 maanden
23	Slovakije	2 jaar	1 jaar
24	Slovenië	2 jaar	6 maanden
25	Spanje	2 jaar	6 maanden
26	Tjechië	2 jaar	6 maanden
27	Verenigd Koninkrijk	6 jaar	6 maanden
28	Zweden	3 jaar	6 maanden

Bronnen:

- Study European Parliament (2017) *How a EU lifespan Guarantee model could be implemented accros the European Union.*¹⁴
- ECCNet *Résumé de l'analyse sur la garantie légale de conformité et les garanties commerciales*¹⁵.
- Rechtstreekse contacten tussen de FOD Economie en hun Poolse en Slovaakse tegenhangers.

¹⁴ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/583116/IPOL_STU\(2017\)583116_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/583116/IPOL_STU(2017)583116_EN.pdf)

¹⁵ http://www.europe-consommateurs.eu/fileadmin/user_upload/eu-consommateurs/PDFs/publications/etudes_et_rapports/tableau-FR.pdf